

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA VIẾT VĂN – VIẾT BÁO

Đậu Sỹ Nguyên

TÁC PHẨM TỐT NGHIỆP
(KHÓA 11, NĂM 2008 – 2012)

Người hướng dẫn : Văn Giá

HÀ NỘI – 2012

LỜI CẢM ƠN

Nhân dịp lễ bảo vệ tác phẩm tốt nghiệp đại học.

Bốn năm qua đi, không phải là dài, nhưng cũng chưa bao giờ là ngắn. Bốn năm tuổi trẻ ở Viết Văn Nguyễn Du, tôi đã già đi một chút, có thể khôn lên, có thể đại dột đi. Duy có một điều tôi biết, trong suốt bốn năm ấy, và mãi mãi sau này, tôi đã có một nơi để sống - những ngày thanh xuân đầy nước mắt, nụ cười, hạnh phúc và đau khổ, đủ những gia vị mà nhờ chúng, cuộc sống này là có thật.

Tôi gửi lại mái trường - gia đình lớn này những điều trân quý và thiêng liêng nhất tận trái tim mình, như một sự tri ân với không chỉ là công ơn dạy dỗ, truyền đạt tri thức mà còn là thôi thúc tôi tìm cho mình sống như thế nào để không phải cúi đầu quá thấp, để học cách thấy mình trong sự thành thật, không màu mè, không ngụy tạo.

Tôi xin gửi tới nhà văn Văn Giá - người Thầy giáo tận tụy, người anh thân thiết, người bạn đường tin cậy không chỉ của riêng tôi, lời cảm ơn chân thành vì tất cả những gì ông đã dành cho tôi, và cho chúng tôi trong suốt bốn năm qua. Với tôi, trong mỗi trang viết, sự thành thật với cảm xúc của mình được đặt lên trên hết, và sự thành thật ấy, tôi học được từ chính ông.

Tôi xin gửi lời cảm ơn tới các Thầy, Cô giáo đã dạy dỗ tôi trong suốt bốn năm học, đặc biệt là nhà phê bình văn học Chu Văn Sơn, nhà thơ Nguyễn Trọng Tạo đã giúp đỡ và chỉ bảo tận tình để tôi hoàn thành tốt tác phẩm tốt nghiệp.

Cảm ơn Gia đình, các anh chị và bạn bè đã cùng tôi sống những ngày thân ái, ấm áp. Tất cả rồi qua đi, những nếu thật tâm gìn giữ, chắc chắn những điều quý giá sẽ ở lại. Viết văn Nguyễn Du là một điều quý giá tôi gìn giữ ở đây – nơi trái tim.

Hà Nội ngày 30/05/2012

Đậu Sỹ Nguyên

TỰ BẠCH

Với tôi, văn chương là những gì gần gũi nhất nhưng cũng xa xôi nhất, những thứ tưởng chừng ở ngay cạnh mình, mà đôi khi với mãi không chạm tới. Tôi làm thơ hay viết văn, như là một cuộc đuổi bắt chính mình, rồi chạy trốn chính mình. Mang trong mình sự hiếu thắng của kẻ đi săn lẫn sự hoang hoải của con mồi, nhiều lúc tôi tưởng sẽ chết đi trong sự cô độc, và lúc ấy, tôi tìm thấy sự hồi sinh nơi những vần thơ bắt đầu, bay lên, bay lên.

Tôi bị ám ảnh bởi màu sắc. Trắng xanh vàng lục đỏ nâu tím xám, màu sắc nguyên bản và màu sắc biến đổi. Tất cả chúng lẫn lộn và lung tung hết cả, bám vào trí óc tôi như bùa chú. Cho đến lúc đi tận cùng sự sợ hãi, tôi thấy dường như mọi màu sắc đều an toàn, chỉ có trái tim không thật thà mới là nơi bất ổn.

Tác phẩm tốt nghiệp của tôi gồm mười bài, có những bài viết từ năm mười sáu mười bảy tuổi, có những bài viết cách đây vài tháng. Rườm rà, nặng nề hay đơn giản, nhẹ bẫng. Có thể chúng chưa hay, nhưng tôi ràng buộc chúng ở đây, bởi tất cả đều là cảm xúc thật, xiết chặt những kí ức nặng nhọc và tận tụy đi tới cùng những nỗi đau của bản thân.

Với tôi, văn chương chưa bao giờ là một nghề. Mà là sự cứu rỗi. Nó là nơi duy nhất chứa chấp tôi khi tất cả bỏ đi hết, với văn chương, tôi không còn cảm giác bị chối bỏ. Và như thế, chúng tôi chắc chắn sẽ cùng đi, mãi mãi, dù có thể đôi lúc tôi hoặc “người ta” đi trước – sau nhau một chút.

MÙA KHÁC NHAU

Em hỏi đêm về từ đâu
Vĩ cầm đêm vút lên từ chiếc lá
Chiếc lá khô thành mùa đông toi tả
Em cầm và tung lên trời
Chiếc lá không rơi, mùa đông cũng không chịu rơi

Em hỏi đêm về từ đâu
Từ chạng vạng đời em hay từ khi mắt người còn đỏ
Con đò chiều khát gió
Vẽ hơi sương mơ màng
Nhưng đường nét lại vàng vọt cay và xanh xao đấng như vị của những nụ hoa
độc lừa dối

Em hỏi đêm ngõ ngang
Đêm về từ xào xạc
Bước chân đêm rất khác
Bước chân em rất gần
Bàn chân đi cố khễ để vết xước không chạm vào cỏ nhưng vẫn làm cỏ tan ra.
Chẳng bao giờ còn tồn tại để có thể nở hoa.

Em
Nhặt một mảnh vỡ của cỏ
Và đứng lên ...
Nhưng yêu thương thì ngủ quên
không bao giờ dậy nữa
Tháng năm chảy từ đầu
xuống vai
Xuống cổ
Chảy vào trái tim em khắc khổ
Ngước mắt lên tìm phép màu

Không chờ đến mùa sau
Em già cõi gốc tre
Còn ngày hôm qua thì đi mất ...

ĐI TÌM

Cào xước ngón tay
Những ngón tay xé mảng tường loang lổ
Em
Không xé được đêm
Cổ tình ngã vào lặng im
Cho thấy em được ai đó ôm hay chỉ giản đơn là được ôm ai đó
Chẳng có cảm giác gì trên tay. Ngoài hơi thở
Vọng về từ lòng sâu đêm.
Gào lạc khản màu đen mà tiếng hát dù méo dù tròn vẫn chẳng chịu cất lên
Khi đó bình minh đuổi bóng đêm mà chân em bước không kịp
Vấp ngã trước một khối màu xanh trắng vàng ngớ ngẩn chẳng có nghĩa gì
Có nghĩa gì khi đã muốn bỏ mà đi...

Khi đó
Khi bầu trời muốn bỏ đi
Mặt trời em dù đỏ, nâu, tím, xám
Khi đó
Khi hạn hán
Cơn mưa sẽ chẳng về
Nỗi buồn sẽ nói mê trong giấc ngủ
Sức em thì không đủ
Thời gian chạy trốn thời gian làm hoàng hôn về lúc mặt trời còn chiếu thẳng
Một tiếng hát câm lặng.

Em chỉ biết tìm mình chỉ biết lại gào trong màu đất nâu
Đêm nâu
Mắt em cũng nâu.

HÌNH NHƯ EM MÀU ĐỎ

Trên cái cây có lá màu nâu hạt dẻ
Nở bông hoa
Sáng sớm hết chiếc trứng chim chấm bi xanh
Trưa nở thành chú sáo cùng màu với những chiếc lá
Chiều ngủ quên và không có màu nữa
Đó là tình yêu của em

Còn em đôi khi có màu
Trắng xanh vàng lục
Tất cả những màu em có thể khoác lên được
Khi tối mắt
Và giấc mơ màu đỏ sợ hãi
Em sợ nhất màu đỏ. Không có gì đáng sợ như thế vì màu đỏ khiến em nhớ tới
câu nói cũ: Anh sẽ yêu em cho đến khi mặt trời hết những ngọn lửa
Thật ra em nghĩ
Chẳng có gì đáng buồn cười khi nuôi sống niềm tin bằng một màu sắc dù chính
em không biết thực em có màu gì.

Anh thì màu trắng
Dễ làm tường
Dễ bỏ qua
Dễ thỏa hiệp
Dễ đánh mất những ranh giới
Anh quá thông minh để có thể sợ hãi mọi điều
Còn em đôi khi không có màu
Nên không thể lẫn trốn
Khi đó hình như em màu đỏ
Màu mà em sợ nhất.

KHÚC HÁT NGƯỜI ĐI TÌM BIỂN

Đấng ngất em trong ngày thì nhạt
Em nếm em
Chẳng thấy vị của mình
Vươn bàn tay lên trời
Bầu trời xoay. Nhào. Lật úp
Mây thì tan chảy thành nắng rất vàng. Trong khi nắng thì mãi chơi cùng nỗi
buồn riết mênh. Và trên đỉnh của ngày, Hối hận thì lặng im đi tìm niềm vui
khản tiếng. Tiếng hát lạc hoải. Không gọi được mặt trời trở lại. Tất cả thất thủ
bước đi trong tự mình biết khóc và tự mình biến mất.

Em không biết
Em không nghe
Vàng dương đỏ khóe trong mắt biển
Mãi mê đi
Mãi mê kiếm
Tự lúc nào em thành loài cua bể đi ngang
Cố vẽ những dấu chân vào lòng biển
Biển cười
Em không khóc được nữa.

Cho đến tận cuối ngày thì em bắt đầu cố nhẩm lại khúc hát ngàn xưa. Rồi mỗi
ngày em sẽ nhớ ra từng lời. Và, em sẽ lại vui vẻ hát ca. Khúc hát của người đi
tìm biển. Dù hát đến cuối ngày thì biển tự nhiên biến mất, và em biết không có
gì vĩnh hằng, kể cả mặt đất.

NGÀY EM YÊU ANH

Ngày em yêu anh
Trăng khuyết mảnh liềm
Mòn vệt chấu
Trăng khuyết mảnh liềm
Gặt một mùa đắng cay
Trăng khuyết mảnh liềm
Trên bàn tay ngón ngắn ngón dài
Vụng
Đại
Trăng khuyết mảnh liềm
Níu thời gian ở lại
Mà thời gian... khuyết ánh trăng.

Ngày em yêu anh
Ngày mảnh trăng
Gặt đứt tay em
Gặt đứt gánh mắt đầy cỏ mật
Ngày mảnh liềm không sắc
Gặt đôi
Một cuộc đời.

BÀI CA HOA CÚC ĐẠI

Đừng bỏ em
Trên chiếc cầu chênh
Và cánh đồng rung rung hoa cúc đại
Hoa cúc đâu có nở quanh năm
Cỏ trên đồi còn xanh mãi?
Đừng bỏ em trong những yêu thương khờ dại
Hoa lay lắt
Em vội yêu

Gió
Thổi cánh đồng xiêu
Và chiếc cầu thì gãy
Trắng muốt hoa
Hoàng hôn cháy
Đỏ rực một góc trời
Hạnh phúc mong manh rơi

Đừng bỏ em
Khi cánh đồng cúc đại không còn xanh
Mùa thu và cơn mưa
Không còn tới
Nỗi đau bồi rối
Em đánh rơi em mất rồi.

Đừng bỏ em trong những lúc như thế này
Khi mà trong em chỉ còn chiếc hàng rào mục gãy
Em không thể nhìn thấy bão
Trong tiếng kêu thạch sùng
Hoa và tóc em bay lên, bay lên trên không trung

Đừng bỏ em bởi cả những điều em không thể hình dung
Cái chết em chưa trải qua
Sự sống em chưa đi hết
Chỉ có những ngày mỗi mệt

Đừng bỏ em
đến cánh đồng hoa cũng chẳng muốn ngủ một mình. Chúng có mưa, có côn
trùng và cả cỏ
Hàng rào trong em đỏ
Chẳng còn gì để nương tựa
Hoa rơi, và em vỡ
Em tan.

CÔ ẤY Ở TRONG PHIM

*Hà Nội. Long Biên. Ngày ... tháng... năm...
Tôi đã gặp cô gái ấy. không phải trên phim.*

Tôi đã gặp cô gái ấy ở đó
Đêm chiếu bóng Long Biên
Da đen, mái tóc tựa bông hoa mùa đông héo rũ
Đôi mắt đóng cửa
Nhưng miệng thì mỉm cười

Một ai đó nói em bị điên. Hâm dờ và vài điều khó nghe khác nữa
Em không bận tâm
Mà tôi thấy em chỉ say sưa múa
Những bước chân nhanh dần, cuống quýt va nhau
Điệu múa có nổi đau
Của con công lạc trên cồn cát
Điệu múa vụng về với ngón tay thô mộc mạc
Điệu múa và những sợi lông xơ xác
Đương nhiên: em vẫn không nhìn thấy tôi

Tôi lại thấy em mãi mê hát
Khúc hát hoan lạc, khúc hát sâu và khúc hát đau
Những lời hát siết chặt lấy nhau
Hát quá trưa, quá chiều, đến đêm thì bài hát kết thúc
Đó là lúc em khỏa thân cùng nước
Đó là lúc
Tiếng gào khỏa thân cùng đêm

Bộ phim kết thúc
Đêm: đen và hồn nhiên...

Rồi tôi mơ gặp em không phải trên phim
Thấy những nhịp cầu lon ton
Và đầu máy xe lửa lao nhanh trên đó
Tôi sẽ gặp em lần nữa

*Hà Nội. Long Biên. Ngày ... tháng... năm...
Tôi đã gặp cô gái ấy. không phải trên phim.*

KHI MÀU HOA CẢI TRẮNG

Em đã ngủ quên bên một Hà Nội không đèn
Long Biên thức gầy bao nhiêu đêm?
Một. Hai. Ba. Bốn. Năm...., “N” thùng rác trắng
Bãi tắm tiên mùa hoa ngô rụng
Mặc kệ sóng nông nản hay tung từng
Những người đàn ông thân nhiên quần riết lấy sông.

Dấu chân trái dấu chân phải đuổi nhau, dù chẳng giống nhau chạy đi gặt ngày
đông
Mùa thất bát gặt toàn cỏ dại
Hoa cải củ thì không vàng
Sao gánh được trở trăn ngày ở lại
Dấu chân trước không tin nên cứ đi tìm mãi
Dấu chân sau khờ dại
Mãi mê ngấm bùn nâu. Em bảo rồi, hoa cải có vàng đâu!

Thơm cơm trắng bay lên. Vụn chài bay lên. Phù sa chìm rất sâu
Áo cời
Vỡ tung giá rét giữa trời

Ô kìa! Bùng bùng phía xa...
Tự tưởng tượng ra
Một rặng đông sắp bắt đầu lúc ngày đòi đi ngủ
Ngụp lặn ngược dòng cánh tay trần mệt lử
Mặt trời chắc có về nữa đâu mà sao mắt em chợt có màu của lửa

Cháy

Cháy rồi em lặng im...

Đừng hát nữa
Hoặc hát bằng trái tim
Tốt nhất em hãy nhắm mắt, nhưng đừng ngủ
Kì lạ em những chập chờn khi đó
Nước mắt tan
Nước mắt đỏ
Nếu thế, em chỉ có thể kéo lưới buông câu bằng đồ vỡ
Khúc hát giờ này là ngôn ngữ của sương.

HẠT

Không muốn lạc về nơi của ngày xưa
Cuối đông rồi hoa sẽ tàn khô
Nắng mỏng manh ru cái ngồng kết hạt
Tháng sau đau tháng trước
Em nguyện tâm ngược mùa

Không muốn lạc về nơi của ngày xưa
Khoác áo băng quơ tự xấu xí già nua
Em nguyện tâm mình làm mẹ mướp
Giấu thật thà hằng đêm sau cơ man nếp gấp
Gấp êm
Gấp gập ghềnh
Gấp em
Gấp đêm

Không muốn mơ giấc mơ đã từng mơ
Những gì đã qua
Chỉ dành riêng một
Bình yên bỏ chạy hết
Muốn đốt cạn đêm
Lửa lem mắt ngày
Em chấp tay
Nguyện tâm ơn một điều không may

Không muốn tìm về sấp ngửa lòng tay
Em lặng im bẻ gãy đêm
Thêu áo gôi của ngày non trước
Chỉ xám trườn bò mảnh hình hài gân guốc
Nguyện tâm hạt mầm đắng chát
Váy cưới không còn nở hoa.

NGŨ NGOAN

Ngủ ngoan hồi một giọt sương đêm
Tâm xuân chưa thức giấc
Ngủ ngoan hồi trái bưởi đang ươm mật
Giữa rì rào mùa đông

Ngủ ngoan kia vôi vãi dòng sông
Trở trần mình hai bên bờ mát – được
Ngủ ngoan lời nguyện ước
Giữ cho thế kỉ một ngày

Ngủ ngoan nỗi sợ hãi đọa đày
Trong lãng quên miền trí nhớ
Ngủ ngoan những tháng năm không còn nữa
Hạt giống cho đi sẽ lại còn

Ngủ ngoan trên chiếc lá bông gòn
Xòe năm ngón tay mơ rồi khép lại
Ngủ ngoan tiếng ru con vụng dại
Của người mẹ lần đầu hoài thai

Ngủ ngoan trong bát bả mệt nhoài
Sớm nghêu ngao chiều quay về thôn thức
Ngủ ngoan nhé rã rời thương tiếc
Sau buổi chiều đưa tang

Ngủ ngoan đi tiếng khóc chầu chàng
Đâm đĩa bùn lầy vẫn say sưa khúc hát
Ngủ ngoan đếm tuổi già nua ngơ ngác
Kiếm tìm... ngủ ngoan...

MỤC LỤC:

Lời cảm ơn.....	1
Tự bạch.....	2
Mùa khác nhau.....	3
Đi tìm.....	4
Hình như em màu đỏ.....	5
Khúc hát người đi tìm biển.....	6
Ngày em yêu anh.....	7
Bài ca hoa cúc dại.....	8
Cô ấy ở trong phim.....	10
Khi màu hoa cải trắng.....	11
Hạt.....	12
Ngủ ngoan.....	13
Phiếu nhận xét đánh giá của giảng viên hướng dẫn.....	14
Phiếu nhận xét đánh giá của giảng viên phản biện.....	15
Mục lục.....	16